

Hembygdsbladet

Årgång 18, nummer 1
April 2016

Enhörna Hembygdsförenings
informationsskrift

Enhörna Hembygdsförening inbjuder till

ÅRSMÖTE

Söndagen den 24 april 2016, kl 15.00 i Bygdegården

År 1937 bildades Enhörna Hembygdsförening och då beslutades att årsmötet skulle hållas i Bygdegården, sista söndagen i april, klockan 15.00. Det gäller fortfarande!

Program

Föredrag om Handelsträdgårdar i Enhörna av *Ann-Charlotte Sevén*

Sedvanliga årsmötesförhandlingar

Kaffe, lotteri och försäljning av Enhörnafilmer, böcker, vykort och skrifter

Handelsträdgårdar i Enhörna under de senaste 100 åren

I Enhörna har under åren funnits ett stort antal handelsträdgårdar; främst då i den del som heter Ytterenhörna.

Den viktigaste orsaken till att så många handelsträdgårdar etablerats är helt visst kommunikationerna.

I början på 1900-talet var det häst och vagn som gällde på landvägen och då blev transporter till sjöss ett gott alternativ.

Alla etablerade trädgårdar hade en relativt kort väg till närmaste brygga, där varorna lastades ombord för vidare färd till i första hand Kornhamnstorg/Munkbron i Stockholm.

Ann-Charlotte Sevén

Rättegångs- och Polisnyheter.

En äyr spark. Arbetskarlen Pettersson, som har sin sysselsättning vid Munkbron, stod häromdagen inför polisdomstolen, tilltalad att hafva oqvädat mångelskan Anderstedt och sparkat mångelskan Gustafva Pettersson på benet. Vittnen intygade angifvelsens riktighet och Pettersson ådömdes böter och ersättningsskyldighet till ett sammanlagt belopp af 68 riksdaler.

— Skepparen Anders Wilhelm Andersson från Enhörna dömdes i förrgård af polisdomstolen till 7 riksdaler 50 öre böter för det att han eldat å sin vid Kungsholmsstranden liggande storbåt.

Vidstående notis från år 1865 visar att det kunde gå livligt till redan då på Munkbron.

Hur trädgårdsnäringen i Enhörna, och i synnerhet Norrlöts handelsträdgård, såg ut under 1900-talet berättar Ann-Charlotte i sitt föredrag.

VÄLKOMMEN

Motioner till årsmötet ska vara styrelsen tillhanda senast söndagen den 17 april

Våren 2016 – En lägesrapport

I samband med vårt firande av nationaldagen vid Hembygdsmuseet så är vår museisäsong igång. En hel del aktiviteter har pågått under vintern och mycket nytt finns att upptäcka.

Enhörnas kaffehistoria presenteras nedan och är en utvidgning av konserveringshistorien från förra året.

I fotoutställningen har texter kompletterats och nya foton tillkommit. I boden bakom småskolan är ett separat Husabymuseum under uppbyggnad.

En folder med förslag till utflyktsmål (Sevärdheter i Enhörna) togs fram under förra året och till sommaren kommer den att ha utökats med en beskrivning av utflyktsmålet och vägen dit. Dessa informationsblad kommer att finnas på museet, men även på en del andra platser i kommunen. Mer information kommer i nästa Hembygdsblad! Välkommen till vårt årsmöte den 24 april och snälla, är du inte medlem, så bli det nu – Du behövs!

/Leif, ordförande

Kaffets historia

Sommarutställningen 2016 kommer att handla om kaffe och kaffets historia. Vi hoppas att du kan hjälpa oss med saker som ska ingå i utställningen. Har du kaffeburkar, kannor eller andra saker som vi kan visa på utställningen och som du kan avvara eller låna ut. Hör av dig till Kicki Lindqvist tel 08/550 440 50 eller till Lena Björk tel 08/550 490 63 eller till någon annan i styrelsen.

Enhörna har fått en ny förening

Över-Enhörna Bygdegårdsförening har startats för att bland annat initiera flera aktiviteter och förbättra lokalernas standard. Föreningen har som ambition att bygdegården ska bli en samlingspunkt för Enhörnas kultur- och föreningsliv parallellt med att den fortfarande fungerar som lokal för församlingen. Man kommer också aktivt att ansöka om de bidrag som bygdegårdsföreningar har möjlighet att söka för upprustning.

Trots namnet, som är det ursprungliga, hoppas föreningen att hela Enhörna ska känna att det är deras Bygdegård och **hoppas att du vill bli medlem (kostnad 100 kr)!** Kontakta gärna medlemsansvarig Barbro Holmberg Tel 070/930 02 58 barbro.h.holmberg@gmail.com

Skänk din pant – Stöd Enhörna IF

Vid Friluftsgården finns blå insamlingstunnor i plast för att samla in burkar och flaskor som kan pantas. De tar även emot utländska burkar som annars inte går att lämna in! Enhörna IF får 1 kr per flaska/burk oavsett om den är svensk eller inte. Så stöd föreningen och gör samtidigt en samhällsinsats!

Försäljningen på Norrlöts Handelsträdgård

Enhörna Hembygdsförening har under sommaren och hösten 2015 sålt föreningens skrifter på Handelsträdgården, då som ett led i att lansera den nyutgivna skriften om Norrlöts Handelsträdgård. Försäljningen blev en framgång och samarbetet positivt, så vi fortsätter! Redan nu finns Hembygdsföreningens skrifter framställda i ett skåp med glasörrar nära kassan. Möjligheten att köpa föreningens skrifter på annat än söndagar fortsätter därmed och vi tackar Norrlöts Handelsträdgård för denna möjlighet och välkomnar er som vill köpa skrifter att utnyttja detta!

Till minne av ÅKE OCH ULLA FALK

Åke Falk föddes den 6 september 1926 i Brunflo i Jämtland och växte upp i Karlstad där han gick grundskolan. Han flyttade till Stockholm på 1940-talet, där han studerade konst och keramik på Konstfack och hade hovskulptör Axel Waleij som mentor. Därefter startade han sin egen ateljé i Herrängen, Älvsjö. **Ulla Falk** (född Andersson) föddes

den 14 april 1925 i Enhörna, Kvarnby utanför Södertälje. Efter grundskola och husmorsskola utbildade hon sig till tandsköterska i Stockholm, där hon också träffade Åke som hon gifte sig med år 1950.

I mitten av 1950-talet köpte paret en mindre gård (Petterslund) i Enhörna, som tidigare varit i Ullas släkts ägo. En permanent ateljé och utställningslokal byggdes i ett gammalt 1700-tals torp med tillhörande ladugård. Denna plats blev senare känd som Falkgården och förädlades efterhand av Åke och Ulla till ett mycket populärt utflyktsmål med dammar, fontäner, blommor i mängd samt friflygande duvor. Även guldfasaner och praktduvor fanns på gården.

Åke tillverkade figurer, fat, skålar, kannor och annan brukskeramik i lergods. Utöver keramiken målade han också tavlor, något som han ägnade sig mer och mer åt den sista tiden. Han jobbade även som teckningslärare i grundskolan och på kvällarna anordnade han kroki- och keramikkurser i anslutning till verkstaden.

Förutom den vanliga verksamheten med måleri, skulptur och keramik fortsatte hela tiden nya material att komma in i skapandet.

Arbeten som krävde svets, skärbrännare, vinkelkap och smältdegel. Plåtbitar blev till påfåglar och stötfångarhorn till tjurar. Skrot blev till skulpturer och koppartråd förstärkte konturer. En flera månader lång resa till Sydamerika resulterade dessutom i många tavlor från Peru och Amazonas

Åke blev genom naturprogrammet Radioholken känd för Sverige. Detta program, med Rolf Bergström som programledare, spelades till viss del in på Falkgården. Även i TV kom Åkes kända keramikugglor in som maskot i TV-holken med Swiss Östgren som programledare.

Många av 60- till 80-talets kändisar brukade också hälsa på Åke och Ulla för att anlita Åke för inredningsråd, måleri och skulptur. Flera av dessa blev mycket goda vänner till paret.

Åkes produktion av keramikföremål var imponerande, liksom hans skicklighet att forma leran till olika uttryck. Figurenerna tillverkades för hand i små serier och skulpturer gjordes ofta på beställning.

Åke tonade ner sin verksamhet i mitten på 1990-talet och tog endast emot enstaka gäster. Efter lång tid, då Falkgården legat i träda, tog ålderdomen ut sin rätt och paret flyttade 2012 till ett äldreboende. Ulla avled stilla den 9 maj 2013 och Åke följde efter den 1 februari 2016. Sonen Christer Falk har efter år 2012 tagit över verksamheten och sköter försäljningen av resterande konst i sitt galleri i S:t Olof på Österlen i Skåne. Christer har skänkt Åkes imponerande glasskulptur med en fackla toppen som nu finns vid Lill-Ahls korset i Enhörna.

Vandring i kulturbygd – 2016 års kyrkvandring

Söndagen den 22 maj är det åter dags för den traditionella kyrkvandringen som i år liksom tidigare arrangeras av Enhörna församling, Frikyrkoförsamlingen och Hembygdsföreningen i samarbete.

Kyrkan har alltid spelat en viktig roll i Enhörna och är en central del av vårt kulturarv. Därför känns det naturligt att tillvarata en gammal tradition som kyrkvandring för att förena hembygdens historia med kyrkohistorien.

Årets vandring startar och slutar vid Överenhörna kyrka. Vi vandrar i gammal kulturbygd och får information om intressanta platser utmed vägen. Vi börjar vandringen med en stilla stund i Överenhörna kyrka kl 10.00 och avslutar med kyrkkaffe i museet.

Årets vandringsvärdar Maria Jacobs, Olle Karlsson och Ann-Charlotte Sevén hälsar välkommen till vandringen.

Program

Tid: Söndagen den 22 maj 2016. Samling kl 09.30 – 10.00.

Ingen förhandsanmälan eller avgift krävs.

Alla är välkomna att delta!

Samling: Överenhörna kyrka

Led: Över fälten till Fagervik, sedan vidare mot Slagarstugan, Sjövik och Bruket den sk Ekensbergsrundan. Promenaden tar ca 2 tim

Raster: Det blir ett antal kortare stopp där vi berättar om platsen. Vårt medhavda kaffe räknar vi med att inta efter vandringen, då vi kan sitta bekvämt vid museet

Frågor: Olle Karlsson tel 070/844 15 76 för Hembygdsföreningen
Maria Jacobs tel 072/552 51 74 för Enhörna församling
Ann-Charlotte Sevén tel 070/941 59 04 för Frikyrkoförsamlingen

PS Glöm inte att ta med egen kaffekorg och dryck.

Välkommen

Enhörna församling, Frikyrkoförsamlingen och Hembygdsföreningen

Enhörna Hembygdsförenings styrelse:

Leif Tellestedt, ordförande	tel: 550 447 05 (leif.tellestedt@telia.com)
Olle Karlsson, vice ordf.	tel: 550 440 37 (olov.karlsson@live.se)
Britt-Mari Gylefors, sekr.	tel: 550 421 30 (b.gylefors@telia.com)
Mona Elveskog	tel: 550 420 28 (elveskog@telia.com)
Anders Östensson, kassör	tel: 070 6871581 (andersostensson@hotmail.com)
Anne-Marie Andersson	tel: 550 420 16 (anne-marie.majhem@telia.com)
Lena Björk	tel: 550 490 63 (lena.x.bjork@telia.com)
Kicki Lindqvist	tel: 550 440 50 (kickilindqvist@spray.se)
Bengt Johansson	tel: 550 441 62 (iobjohansson@c-sam.nu)

Box 39, 151 96 Enhörna, Medlemsavgiften är 150/200:-/år (enskild/familj), Plusgiro 23 89 45-0, Swish 1230961482

Hembygdsmuseet hålls öppet söndagar juni-sep, 13.00 - 16.00. Tag kontakt med någon i styrelsen om du vill besöka museet vid annan tidpunkt. Besök föreningens hemsida: www.hembygd.se/enhorna-hembygdsforening